

Motion till riksdagen 2025/26:1916

av **Mathias Tegnér (S)**

Stärkt arbete mot kvinnlig könsstympning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka biståndet för att motverka kvinnlig könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen inom vården om kvinnlig könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rådande lagstiftning gällande könsstympning för att stärka möjligheterna till lagföring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Jämställdhetens kamp har alltid varit och är en pågående strid. Kvinnor och män ska ha samma rättigheter, samma möjligheter och samma frihet. Det borde vara en självklarhet, men fortfarande präglas både det svenska samhället och världen i stort av ojämställdhet. Kvinnor har i genomsnitt lägre löner och sämre möjligheter till karriärutveckling och är mer utsatta för våld. Historien visar att varje framsteg i jämställdhetskampen har krävts genom hård kamp – och att inga framgångar kan tas för givna.

Ett av de mest brutala uttrycken för den globala könsmaktsordningen är kvinnlig könsstympning. Denna praktik berövar flickor deras kroppsliga integritet, orsakar livslång fysisk och psykisk smärta och är ett systematiskt brott mot mänskliga rättigheter.

Enligt Unicef utsätts uppskattningsvis tre miljoner flickor för könsstympning varje år och över 230 miljoner flickor och kvinnor i dag lever med konsekvenserna av könsstympning. Trots att många länder har infört förbud fortsätter sedvänjan, ofta djupt rotad i kulturella, religiösa eller sociala normer.

Det internationella samfundet har tydligt markerat mot denna praxis. Afrikanska unionen slog fast i Maputoprotokollet att medlemsstaterna ska förbjuda och aktivt bekämpa könsstympning.

Svenskt bistånd spelar en viktig roll i detta arbete. Trots Tidöregeringens kraftiga neddragningar av biståndet, måste arbetet mot kvinnlig könsstympning fortgå.

Erfarenheter visar att framgången ligger i långsiktiga insatser som bygger förtroende hos lokala ledare, religiösa företrädare och beslutsfattare. När kvinnor och män i de berörda samhällena själva organiserar sig, och får stöd från det internationella samfundet, kan förändring ske på riktigt. Därför bör svenskt bistånd i högre grad riktas till de aktörer som på marknaden lyckas utmana och förändra de normer som upprätthåller könsstymningen.

Könsstymning är inte bara ett problem långt bort. Det är också en svensk verklighet. Socialstyrelsen uppskattade 2021 att cirka 38 000 flickor och kvinnor i Sverige har utsatts. Många av dem lever med svår smärta, infektioner, psykisk ohälsa och andra komplikationer. Detta ställer krav på svensk sjukvård. Kunskapen om kvinnlig könsstymning är i dag ojämn och ofta bristfällig inom vården. Vårdpersonal behöver bättre utbildning och stöd för att kunna möta dessa patienter på ett professionellt och respektfullt sätt. Samtidigt måste tabu kring frågan brytas – ingen kvinna ska behöva lida i tystnad eller tveka att uppsöka vård.

Sverige kriminaliserade kvinnlig könsstymning redan på 1980-talet. Trots det har mycket få fällande domar avkunnats. En rapport från Nationellt centrum för kvinnofrid (2011) visade att av 46 misstänkta fall ledde endast två till fällande domar. Detta pekar på att lagen inte fungerar tillräckligt effektivt i praktiken. Det finns därför ett behov av att se över både lagstiftningen och rättsväsendets förmåga att lagföra dessa brott. Det handlar om att stärka samverkan mellan vård, socialtjänst, skola och polis, men också om att säkerställa att brott kan utredas även när de begås utanför Sveriges gränser. Enligt analyser som gjorts härom året riskerar tusentals svenska flickor, med föräldrar från länder där kvinnlig könsstymning förekommer, att stymmas.

Inget mindre än ett totalt avskaffande av denna praktik kan vara vårt mål. Varje flicka och kvinna har rätt att växa upp fri från våld, fri från övergrepp och fri att själv bestämma över sin kropp. Sverige ska vara en stark röst i världen mot könsstymning – och samtidigt ta ansvar för att skydda de flickor och kvinnor som lever här. Kampen mot kvinnlig könsstymning är en del av kampen för jämställdhet. Och kampen för jämställdhet är i grunden en kamp för demokrati, mänskliga rättigheter och ett samhälle där alla människor behandlas med samma värdighet.

Mathias Tegnér (S)